

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات
بهداشتی و درمانی تهران

مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی
دکتر شریعتی

پیوند مغز استخوان چیست؟

بیمارستان دکتر شریعتی

کد: ۱-۱۰۳

زیر نظر: دکتر محمد واعظی

گردآورندگان: سیمین دخت بصیرپناه و پرستاران بخش BMT3

واحد آموزش به بیمار

دفتر پرستاری

آبان ماه ۱۳۹۲

بازنگری: آبان ماه ۱۳۹۳

پیوند مغز استخوان چیست؟

مغز استخوان یک بافت اسفنجی شکل داخل استخوان است که سلول های خونی در آن ساخته می شود. سلول های خونی برای سلامت بدن لازم هستند.

سلول های خون شامل انواع زیر است:

- **گلبول های قرمز:** این سلول ها اکسیژن را در بدن حمل می کنند.
- **گلبول های سفید:** این سلول ها مسئول مبارزه با عفونت در بدن هستند.
- **پلاکت ها:** پلاکت ها بطور طبیعی از خونریزی جلوگیری می کنند. تمام این سلول ها از یک نوع سلول اولیه در مغز استخوان بنام سلول بنیادی (Stem Cell) ساخته می شود.

پیوند مغز استخوان چیست؟

پیوند مغز استخوان در حقیقت جایگزینی مغز استخوان ناسالم، با یک مغز استخوان سالم است.

اگر مغز استخوان بیمار شما به خوبی نتواند سلول های خونی را برای بدن فراهم کند باید با یک مغز استخوان سالم جایگزین شود.

به این عمل پیوند مغز استخوان می گویند.

پیوند مغز استخوان مثل سایر پیوند ها (مثلاً پیوند کلیه، کبد و قلب) نیاز به عمل جراحی ندارد.

برای پیوند مغز استخوان، ابتدا مغز استخوان نارسا کاملاً به وسیله داروهای شیمی درمانی تخریب می شود و پس از آن مغز استخوان سالم (مانند تزریق خون) به فرد تزریق می گردد.

مغز استخوان سالم بطور خود بخود در استخوان فرد جایگزین می شود.

پیوند مغز استخوان برای چه کسانی انجام می شود؟

پیوند مغز استخوان برای درمان بسیاری از بیماری ها که مغز استخوان فرد را درگیر می کند استفاده می شود.

مثلاً بیماری هایی که در آن مغز استخوان بیش از اندازه و یا کمتر از میزان مورد نیاز سلول می سازد و یا اینکه سلول های غیر طبیعی می سازد.

انواع پیوند مغز استخوان:

■ آلونیک:

در این نوع از پیوند، مغز استخوان از یک دهنده سالم گرفته می شود و به بیمار تزریق می گردد.

معمولاً این دهنده از بستگان درجه اول فرد (در اکثر موارد خواهر یا برادر شخص) می باشد که پس از آزمایشات ژنتیک انتخاب شده است.

■ اتولوگ:

در این نوع از پیوند، مغز استخوان از خود فرد، زمانی که پس از درمان در وضعیت طبیعی قرار می گیرد، گرفته می شود.

■ پیوند از خون بند ناف:

اگر فرد بارداری از بستگان بیمار در دسترس باشد، پس از اینکه بچه متولد شد، سلول های بنیادی (Stem Cell) از جفت و خون بند ناف جمع آوری شده و برای تزریق آماده می گردد.

شرایط لازم برای دریافت پیوند مغز استخوان چیست؟

اگر بیمار شما شرایط زیر را داشته باشد شانس دریافت پیوند مغز استخوان را دارد:

۱- در مرحله موقت بهبودی باشد.

۲- سن او کمتر از ۵۰ سال باشد.

۳- یک اهدا کننده مناسب برای وی پیدا شود.

در طی پیوند چه اتفاقاتی می افتد؟

■ فرآیند پیوند مغز استخوان از قسمت های مختلفی تشکیل شده است.

■ شما و بیمارتان با اصطلاحات و وقایع جدیدی برخورد خواهید کرد.

■ اولین مرحله در پیوند مغز استخوان تخریب کامل مغز استخوان ناسالم است.

■ در این مرحله بیمار برای دریافت مغز استخوان جدید آماده می شود.

■ به بیمار شما داروهای خاصی بر اساس بیماری اولیه داده می شود. مغز استخوان ناسالم کاملاً از بین می رود.

■ پس از آن سیستم ایمنی فرد توسط داروهای خاصی تضعیف شده تا برای دریافت مغز استخوان جدید آماده شود.

تهران - خیابان کارگر شمالی - سه راه جلال آل احمد

مرکز آموزشی، پژوهشی و درمانی دکتر شریعتی

تلفن: ۸۸۲۲۰۰۰۰ ، ۸۴۹۰۱

www.shariatihospital.ir , info@shariatihospital.ir